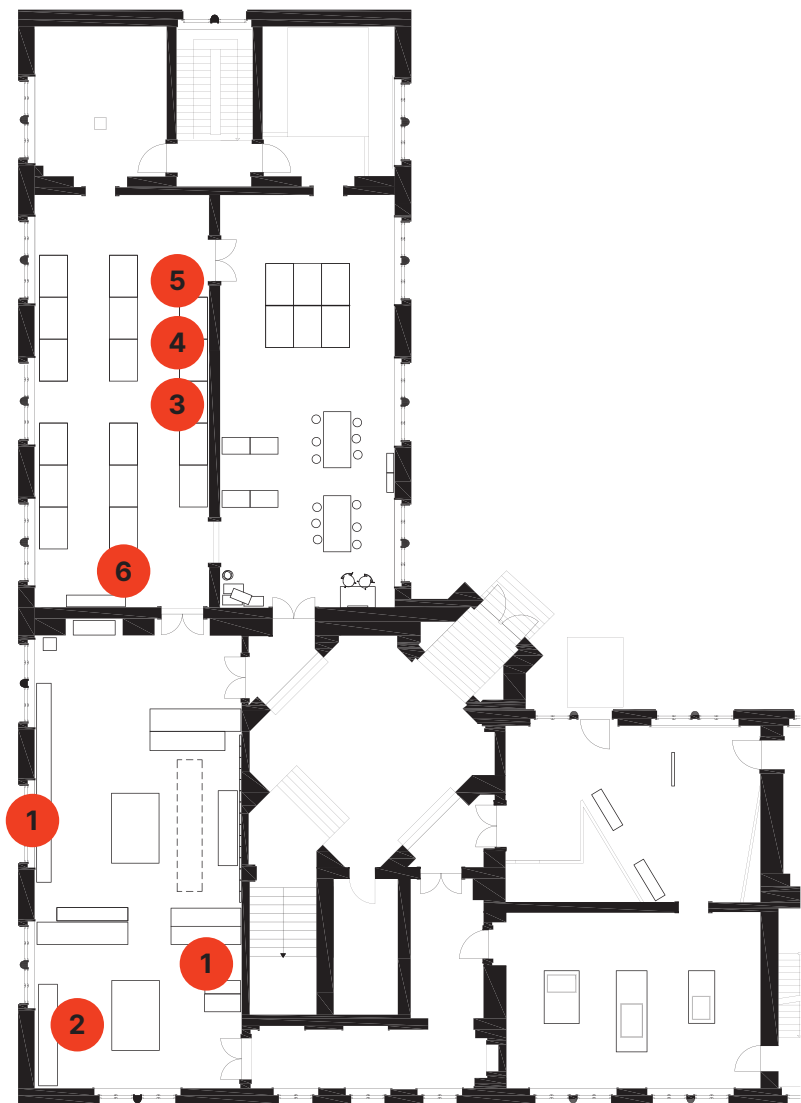

Evolutionens vidundere

Evolution er en konstant naturlig udvælgelse, hvor egenskaberne hos de individer, der har mest succes med at få afkom, kommer til at dominere. Det er altså de bedst tilpassede, der giver flest gener videre. Arter ændrer sig, når bittesmå individuelle variationer med tiden forstærkes eller forsvinder. Evolution har givet jorden en vidunderlig og mangfoldig natur, fuld af overraskende former og funktioner, som du kan opdage i udstillingen.

Plantegning over udstillingen

1 Narhvaler, sælkranier og spiraltandhaj

Tænder viser tydeligt, hvordan dyrs anatomi med tiden er blevet specialiseret til en bestemt måde at spise eller jage på. Søleopardens kindtænder er formet til at si små krebsdyr fra vandet, og den forhistoriske spiraltandhaj havde en oprullet underkæbe, som man ikke finder hos noget dyr i naturen i dag. Narhvalen har én lang stødtand, som vi endnu ikke er sikre på, hvad bruges til.

2 Påfugl

Påfuglen stammer fra Indien og er i familie med fasaner. Der er stor forskel på hannerne og hunnerne. Hunnen er brunlig og har ingen hale, mens hannens fjer er skinnende blå og grønne og halen er lang og kan foldes ud til en enorm vifte. Den enorme fjerhale har ikke umiddelbart nogen praktisk funktion for hannens overlevelse, nærmest tværtimod. Forskere mener, at påfuglens hale er udviklet til at tiltrække hunner ved at vise dem, at hannen er sund og rask og har gode gener, som hunnen gerne vil videregive til sine unger.

3 Dolkhaler

Dolkhalen er et havdyr i familie med edderkopper og skorpioner. Det er en af de ældste slags nulevende dyr i verden – man har fundet 440 millioner år gamle fossiler, der ligner de dolkhaler, som lever i dag. I dag findes der fire arter af dolkhaler, der alle er truet, fordi de bruges som madding i fiskeri, deres levesteder ødelægges, og deres særlige blå blod bruges i medicinindustrien til at påvise, om der er bakterieforurening i vacciner.

4 Rankefødder som gave fra Darwin

Evolutionsteorien blev beskrevet i den engelske naturforsker Charles Darwins bog 'Arternes Oprindelse' fra 1859. Darwin havde rejst i store dele af verden og observeret forskelle mellem dyrearter i forskellige miljøer. Sidenhen forskede han bl.a. detaljeret i rankefødder – en slags krebsdyr, der også bliver kaldt rur. Darwin lånte rankefødder fra danske naturforskere, og som tak for hjælpen sendte han dem en gave: en fin samling af rankefødder, der i dag findes her på museet.

5 Ulv og pungulv

Den tasmanske pungulv er ikke en ulv, men et pungdyr i familie med kænguruer. Den blev udryddet i starten af 1900-tallet, men var indtil da det største indfødte landrovdyr i Australien. Ligheden mellem pungulven og de ulve, der lever i resten af verden skyldes, at de har haft samme rolle i økosystemet – med ligheder i adfærd og byttedyr. Det kaldes konvergent evolution. Konvergent evolution er, når dyr, der ikke er nært beslægtede, udvikler ens træk som tilpasning til lignende levevis. I dette tilfælde at jage store, hurtige pattedyr. Et andet eksempel på konvergent evolution er ligheder mellem fisk og hvaler, der begge er tilpasset liv i havet.

6 Bjørnedyr

Bittesmå bjørnedyr har eksisteret på Jorden i flere hundrede millioner år. Der findes tusindvis af arter af bjørnedyr og de har udviklet sig til at kunne overleve overalt. Der findes bjørnedyr i indlandsisen i Arktis, i udtørrede saltsøer, i dybhavet og på jordens højeste bjerge – og i mos og lav på træer i vores del af verden. Bjørnedyr kan overleve ekstreme temperaturer, udtørring, radioaktiv stråling og mangel på ilt. De kan gå i dvale og vågne til live igen efter mere end 100 år. Nogle arter bjørnedyr har endda overlevet i rummet som en del af videnskabelige forsøg.